

Jubileumconcert Busch Trio in bijna uitverkochte grote zaal

4-10-2024

Busch Trio: *Mathieu van Bellen, viool,
Ori Epstein, cello, Omri Epstein, piano en
Maria Milstein, viool en Noga Shaham, altviool*

concert Deventer Schouwburg 2-10- 2024

Muziek van Mahler, Von Dohnányi en Korngold

Door Maarten Mestrom

DEVENTER – Over klassieke-muziekpubliek kun je het grapje maken dat Balkenende ooit maakte over het CDA: vergijzing is geen probleem want er komen toch steeds meer senioren. Of de vergelijking helemaal opgaat zullen we hier in het midden laten maar feit is dat het jubileumconcert ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van de Stichting Kamermuziek Deventer plaatsvond in een bijna uitverkochte grote zaal. Meer dan 400 bezoekers voor een kamermuziekconcert met vrij onbekend laat-romantisch repertoire, daar zijn ze zelfs in Amsterdam jaloers op. En het bewijst dat de Stichting Kamermuziek Deventer op 70-jarige leeftijd springlevend is.

Er werd voor dit concert uitgekapt met een intrigerend programma waarin een pianotrio, een kwartet en een kwintet konden worden uitgevoerd.

Mahler is bekend van zijn magistrale symfonieën maar bijna alles wat daaraan vooraf ging aan kamermuziek en jeugdcomposities is door hemzelf vernietigd. Toch is bewaard gebleven de Quartettsatz uit 1876, een deel van een pianokwartet dat Mahler componeerde nadat hij als vijftienjarige was toegelaten op het conservatorium om piano en compositie te gaan studeren. Zoals te verwachten van een jeugdwerk is het nog niet herkenbaar als ‘typisch Mahler’ maar de Quartettsatz bleek weldegelijk een krachtig en dynamisch romantisch stuk dat door het Busch Trio versterkt met altvioliste Noga Shaham met veel energie werd uitgevoerd.

De componist Ernst van Dohnányi werd geboren in Bratislava in de tijd dat die stad nog deel uitmaakte van de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie. Dohnányi was van Hongaarse

afkomst en dat hoor je in zijn muziek, die tintelt van ritmische vindingrijkheid. Zijn Serenade voor strijktrio in C, opus 10 bestaat uit vijf delen die fris en modern klinken. Hoewel nog geen twintig jaar na Mahlers kwartet geschreven, is hier de romantische gedachte vervangen door de directheid en de drive van de twintigste eeuw. Het Trio uitgevoerd door Mathieu van Bellen, Noga Shaham en Ori Epstein blonk uit door virtuoos en strak samenspel.

Het pièce de résistance van deze avond was het pianokwintet van Erich Korngold uit 1921. Dit stuk bleek de ‘missing link’ tussen de Amerikaanse filmmuziek en de Duitse laat-romantiek. Korngold is om te beginnen een interessante figuur. Hij was een wonderkind en maakte al heel vroeg in zijn carrière furore met de opera Die tote Stadt. Na dat vroege succes vertrok hij in de jaren dertig van de vorige eeuw naar Hollywood waar hij een van de belangrijke grondleggers van de Amerikaanse filmmuziek werd. En met een beetje fantasie zou je zelfs kunnen zeggen dat de romantische componeertraditie van Midden-Europa in de jaren veertig werd beëindigd op ‘het oude continent’ en werd voortgezet in de VS (net als onder meer de ontwikkeling van de rakettechnologie en de kernsplitsing, maar dat is weer een heel ander verhaal). Filmmuziek als die van John Williams (Star Wars, Schindlers List enz.) is ondenkbaar zonder het voorwerk van Korngold. Trouwens, niet alleen Williams maar ook componist Leonard Bernstein lijkt behoorlijk beïnvloed te zijn geweest door de muziek van Korngold, met zijn plotselinge wendingen, contrasten en scherpe harmonische textuur.

Luisteren naar het pianokwintet was dan ook een muzikale belevenis. Het is te modern om romantisch te zijn, het is te romantisch om vernieuwend te zijn, het is te Duits om impressionistisch te zijn en te ritmisch om Duits te zijn. Kortom, er gebeurt iets nieuws in de muziek en dat vormt de brug tussen het Duitse en het Amerikaanse componeren.

Te hopen valt dat Busch Trio *and Friends* het stuk vaker gaan spelen want trefzekere passages werden afgewisseld met gedeeltes waarin het leek of het kwintet zelf – weliswaar op hoog niveau – nog aan het onderzoeken was wat er allemaal met deze muziek mogelijk was. Ondertussen, als luisteraar, zat je op het puntje van je stoel.